

**Beszámoló****a****Feltétel Nélküli Alapjövedelem Világszervezetének 17. kongresszusáról****Dr. Vida Anikó**

főiskolai docens

SZTE ETSZK Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék

A feltétel nélküli alapjövedelem gondolata ma még Magyarországon „kommunisztikus” utópiának tűnhet, de az utóbbi években egyre több országban (pl. Finnország, Hollandia, Kanada) már „szociális kísérletekkel” is mérik az idea gyakorlati megvalósíthatóságát. Az alapjövedelem hívei először Európában szerveződtek hálózattá (1986), majd 2004-ben megalakult a világszervezet is (Basic Income Earth Network), melynek legutóbbi Kongresszusát 2017. szeptember 25-27. között rendezték meg Lisszabonban.

A téma relevanciáját, egyre növekvő népszerűségét mi sem jelzi jobban, mint az, hogy a több mint harminc országból érkező résztvevők között az akadémiai és tudományos élet képviselői (filozófusok, közgazdászok, szociológusok, szociálpolitikusok) mellett megjelentek politikusok, filmesek, zenészek és egyéb lelkes érdeklődők, aktivisták is. A Kongresszus első napjának programjait ünnepi díszletek között, a portugáliai Nemzeti Parlament több mint 500 éves, patinás épületében tartották meg. Az alapjövedelem legismertebb és elismertebb teoretikusainak (Guy Standing, Philippe Van Parijs) plenáris előadásai mellett már az első „teszt-kísérletek” eredményeiről is értesülhettek a résztvevők. A kanadai pilot kutatás eredményei szerint a feltétel nélküli jövedelemben részesülők nemcsak javuló életminőségről (jobb egészségi állapot, kevesebb idegeskedés, feszültség) számoltak be, hanem nagyobb fokú közösségi részvételről is. Egyúttal sikerült cáfolni az alapjövedelemmel szemben leggyakrabban felhozott érvet is, így az derült ki, hogy az ellentételezés nélkül adott jövedelem („ingyenleves”) nem szoktat le a munkáról, éppen ellenkezőleg: a kísérletbe bevont személyek munkaerő-piaci kötődése erősödött a vizsgált időszak alatt.

A „Munkával vagy munka nélkül? Az állampolgári alapjövedelem dilemmái a teljes jogú társadalmi tagság perspektívájából” című előadásomat a konferencia zárónapján, a munka jövőjével foglalkozó szekcióban tartottam meg. Az előadásom elején röviden felvázoltam a tartós munkanélküliek segélyezésében és foglalkoztatásában bekövetkezett magyarországi változásokat, az úgynevezett „munkaalapú társadalom” ideológiai hátterét, melytől semmi sem áll távolabb, mint egy feltétel nélkül járó juttatás bevezetése. Az előadásom egyik konklúziója az volt, hogy a kényszerek (pl. munkakényszer) alkalmazása nem egyeztethető össze az esélyteremtéssel, ugyanakkor reális alternatívák és támogató szolgáltatások hiányában, az alapjövedelem bevezetése inkább a léthez, mintsem a teljes jogú társadalmi részvételhez való jogot garantálná.

A világszervezet következő kongresszusának helyszíne Finnország lesz, azé az országé, ahol jelenleg is zajlik az alapjövedelem tesztelése. Reményeim szerint egy év múlva már annak az eredményeiről is be tudok számolni.